

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών

Εισαγωγή στις πολιτισμικές σπουδές

Ενότητα 5: Πολύπλευρη προσέγγιση ιστορικών
γεγονότων: το παράδειγμα της Θράκης (ΜΕΡΟΣ Α)

Αν. Καθηγήτρια: Ι. Βαμβακίδου
e-mail: ibambak@uowm.gr

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ψηφιακά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΔΟΜΗ

- Ιστορικές πηγές, ελληνικότητα, ιστορική έρευνα και επιστήμη, προφορικούς πολιτισμούς, αφηγήσεις και ερμηνεύματα, διαφορετικές ιστορικές σχολές
- Πηγές= τα μνημεία ως υλικός πολιτισμός
- Η ταυτόχρονη και υστερόχρονη δημοσιευμένη γραμμαλές
- Η επιγαμία-η γλώσσα-η θρησκεία
- Ο χρόνος-οι εποχές
- Οι τόποι-οι πόλεις-τα τοπωνύμια
- Τα φύλα και οι φυλές

ΣΚΟΠΟΣ

- Πολύπλευρη προσέγγιση ιστορικών γεγονότων, μέσα από το παράδειγμα της Θράκης και των Θρακών

- «Θράκες το μέγιστο έθνος μετά τους Ινδούς όπως το χαρακτηρίζει ο Ηρόδοτος, κατοικούν στην περιοχή από τον Δούναβη έως το Αιγαίο ακόμη από την κατώτερη παλαιολιθική εποχή, δηλαδή πριν από μερικά εκατομμύρια χρόνια
- Αυτό απέδειξαν οι ανασκαφές της Ανθρωπολογικής Εταιρείας της Ελλάδας τα τελευταία 42 χρόνια ιδιαίτερα στη Χαλκιδική»

Προϊστορία

- Ο αιγαιακός τύπος ανθρώπου εκτείνεται πέραν του Δουνάβειου και πέραν του Ιονίου πελάγους- καταλαμβάνει όλη την δυτική Μικρά Ασία και τα νησιά του Αιγαίου.
Ο αρχαιότερος κάτοικος της γης είναι ο **homo erectus tirlencis** της Χαλκιδικής 13.000.000 ετών και δεν έχει έρθει από την Αφρική- Τα στοιχεία των ανασκαφών έχουν ανακοινωθεί και δημοσιευθεί στο 15ο διεθνές συνέδριο ανθρωπολογίας στη Φλωρεντία –
- από μελέτη 20.000 ατόμων που έγινε σε όλη την περιοχή των Βαλκανίων περιλαμβανομένης και της Βουλγαρίας προκύπτουν τα εξής:

ΓΛΩΣΣΑ 1/7

- ο γνωστός γλωσσολόγος Βλαντιμίρ Γκεοργκίεφ γράφει ότι η ελληνική είναι η μητέρα όλων των ευρωπαϊκών γλωσσών και όχι η ινδοευρωπαϊκή-
- η οποία διασπάστηκε κατά την εξάπλωση της ανθρωπότητας προς βορρά της Ευρώπης και προς δυσμάς και υποστηρίζει ότι η ελληνική δεν προέρχεται από την Βαλτική.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΟΡΩΝ

- Το ελληνικό έθνος υπάρχει -ενώ ελληνική φυλή δεν υπάρχει;
- Υπάρχουν μόνο ανθρωπολογικοί τύποι όπως ο αιγιακός, ο ηπειρωτικός, ο θρακικός και λοιπά που συμμετέχουν στον σχηματισμό του ελληνικού έθνους;
- Φυλές και φύλα;

ΓΛΩΣΣΑ 2/7

- Ο Γκεοργκίεφ απέδειξε ότι η γλώσσα των Θρακών ήταν ινδοευρωπαϊκή- και σ' αυτήν κατατάσσει και τα πελασγικά και μάλιστα λαμβάνοντας υπόψη του τα ανθρωπολογικά δεδομένα ονομάζει κάθε ελληνικό στοιχείο στο Αιγαίο πελασγικό.
- Σ' αυτό περιλαμβάνει τα μινωικά, τα κυπρομινωικά, τα ετεοκρητικά, τα ετρουσκικά, τη γλώσσα της Λήμνου και των Τρώων, και της Ανατολικής Θράκης.

ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ

- έλλειψη οποιασδήποτε εσωτερικής σχέσης μεταξύ φυλής και γλώσσας ;
- ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ οι τουρκόφωνοι της Μικράς Ασίας δεν έχουν καμιά φυλετική σχέση με τους τουρκόφωνους της ανατολικής Σιβηρίας

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

- μεταξύ ανθρωπολογίας, γλωσσολογίας και κοινωνικών επιστημών υπάρχουν πολλά περιθώρια συνεργασίας
- στηρίζεται στην αρχή ότι κάθε μετανάστευση και κάθε επιμειξία φυλών που διαπιστώνεται ανθρωπολογικώς έχει ορισμένες ιστορικές αιτίες που αναγκαστικά αντανακλώνται στη διάσταση και την αλληλεπίδραση των γλωσσών

Από την ιστοσελίδα του Υπουργείου Μακεδονίας Θράκης

- Η Θράκη, ως γεωγραφικός όρος, δεν συμπίπτει με έναν ορισμένο λαό, ΓΙΑΤΙ δεν κατοικούνταν στην αρχαιότητα μόνον από Θράκες
- Οι Θράκες είχαν μεταναστεύσει στον νοτιοανατολικό ευρωπαϊκό χώρο μετά τους Έλληνες, μετά τα μέσα της 2ης χιλιετίας π.Χ. και ακριβέστερα τον 12ο αι. π.Χ.
- Συγχρόνως θρακικά φύλα εγκαταστάθηκαν στη Μικρά Ασία, ιδιαίτερα στη Βιθυνία και Τρωάδα
- Έως την ίδρυση του βασιλείου της Μακεδονίας από τους Τημενίδες (αρχές 7ου αι. π.Χ.) θρακικά φύλα κατοικούσαν την Κεντρική Μακεδονία, οπότε υποχρεώθηκαν να μετακινηθούν προς τα ανατολικά

Ιστορία - Μετακινήσεις

- Τελικά τα θρακικά φύλα περιορίστηκαν κυρίως στο βορειοανατολικό τμήμα της Βαλκανικής
- Από τον 7ο αι. π.Χ. ιδρύθηκαν στα παράλια της Θράκης αποικίες από Έλληνες αποίκους των νησιών του ανατολικού Αιγαίου και των ιωνικών πόλεων της Μ. Ασίας γεγονός που οδήγησε σε εντονότερη πολιτιστική αλληλεπίδραση κατά τους ιστορικούς χρόνους ανάμεσα στους Έλληνες και τους Θράκες

ΓΛΩΣΣΑ 3/7

- Από την μελέτη ΤΟΥ ελαχίστου, υπάρχοντος υλικού, οι Γλωσσολόγοι κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η **Θρακική** ανήκει στην οικογένεια των Αριοευρωπαϊκών γλωσσών και μάλιστα στην **Ανατολική ομάδα**, στην λεγόμενη ομάδα **satem**, όπου κατατάσσονται επίσης οι **Σλαβικές**, οι **Ιρανικές** (Περσική, Κουρδική, Αφγανική) και οι **Ινδικές** γλώσσες (η προγονική Σανσκριτική και οι σύγχρονες Hindi, Bengali, Punjabi, Urdu κ.λ.π.).

ΓΛΩΣΣΑ 4/7

- Υπενθυμίζουμε ότι η **Ελληνική** και η **Φρυγική** ανήκουν στην **Δυτική ομάδα centum**, όπως και οι **Κελτικές**, οι **Ιταλικές** (αρχαίες: Λατινο-Φαλισκική, Οσκο-Ουμβρική, Πικεντική και σύγχρονες Ρωμανικές-Λατινογενείς: Ιταλική, Ισπανική, Γαλλική κ.λ.π.) και **Τευτονικές** (Γερμανική, Αγγλική, Ολλανδική, Σκανδιναβικές) γλώσσες

ΓΛΩΣΣΑ 5/7

- Για την **Δακική** ή **Δακομοισική** γλώσσα έχουμε ακόμη λιγότερα στοιχεία με αποτέλεσμα να είναι αδύνατον να συμπεράνουμε οριστικά εάν επρόκειτο για αυτοτελή γλώσσα ή αποτελούσε διάλεκτο της Θρακικής
- Οι νεότερες πάντως απόψεις τείνουν να τις θεωρούν ως δύο διαφορετικές γλώσσες (στενά συγγενείς, που ανήκαν όμως στην ίδια ομάδα (**Θρακο-Δακική**))

ΓΛΩΣΣΑ 6/7

- Η Θρακική θα εξακολουθήσει να χρησιμοποιείται ως μητρική γλώσσα σε ορισμένες δυσπρόσιτες περιοχές της Θράκης από τα μέλη ΓΗΓΕΝΩΝ πληθυσμών σε απομακρυσμένες περιοχές **μέχρι τα μέσα περίπου του 6ου αιώνα μ.Χ.** (βλ. Srejonić 1998, ό.π. σελ. 48)

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ- ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ 1/2

- Αρχαιολογικός πολιτισμός της **Πρώϊμης Εποχής του Ορειχάλκου** (περίπου 3300-2700 π.Χ.), ο οποίος εξαπλώθηκε στο μεγαλύτερο μέρος της θρακικής πεδιάδας και είναι γνωστός ως **πολιτισμός Έzero** (Ezero culture)
- Η ονομασία του προέρχεται από την ομώνυμη θέση κοντά στην πόλη **Νόβα Ζαγόρα** της σημερινής κεντρικής Βουλγαρίας, με σημαντικούς τύμβους (=τεχνητοί γήλοφοι), οι οποίοι δημιουργήθηκαν από τους διαδοχικούς οικισμούς, που ξεκινούν από την **Νεολιθική Εποχή**

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ- ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ 2/2

- Γύρω στο 3700 π.Χ. οι οικισμοί εγκαταλείπονται και η περιοχή θα ξανακατοικηθεί μετά από 400 χρόνια περίπου (γύρω στο 3300 π.Χ) από τους δημιουργούς του πολιτισμού Έζερο.
Η Κεραμική του Έζερο εμφανίζει σημαντικές ομοιότητες με την Κεραμική της Τροίας, γεγονός που οδήγησε πολλούς ερευνητές να υποστηρίξουν ότι ο πολιτισμός του Έζερο προήλθε από την ανάμειξη τοπικών νεολιθικών πληθυσμών με φύλα προερχόμενα από την Ποντική στέππα, δηλ. Αριοευρωπαϊκά φύλα.

«Ο Φίλιππος Β΄ και ο Αλέξανδρος ο Γ΄ ήτανε Θράκες» βλ. Μάιος 4, 2012 Σόφια 1/2

- Θράκες βασιλείς, Ρωμαίοι και Βυζαντινοί αυτοκράτορες που είναι θρακικής καταγωγής ή έχουν γεννηθεί στα ιστορικά βουλγαρικά εδάφη συμπεριλαμβάνονται στον πρώτο τόμο της σειράς «Διάσημοι Βούλγαροι»- Ο τόμος είναι αφιερωμένος σε προσωπικότητες των ιστορικών βουλγαρικών εδαφών η του βουλγαρικού εθνο-πολιτισμικού χώρου, σε εποχή πριν από το βουλγαρικό κράτος.

«Ο Φίλιππος Β΄ και ο Αλέξανδρος ο Γ΄ ήτανε Θράκες» βλ. Μάιος 4, 2012 Σόφια 2/2

- ο καθηγητής Πλάμεν Παβλόφ, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Βέλικο Τάρνοβο «Άγιος Κύριλλος και Μεθόδιος», συγγραφέας της σειράς υποστηρίζει: «Συμπεριλαμβάνονται μεγάλοι Θράκες βασιλείς, κυρίως των Οδρυσών καθώς και δύο ηγέτες Μακεδόνες – τον Φίλιππο Β΄ και τον Αλέξανδρο τον Γ΄ -περιλαμβάνει επίσης τον μυθικό βασιλιά Ντόλονκ, το μυθικό βασιλιά Ρέζους, τον Ορφέα, τον Ζαμόξι (μια θρυλική φιγούρα του ανθρώπου και του Θεού), τον Σπάρτακο και πολλούς άλλους»

ΧΑΡΤΗΣ

ΟΝΟΜΑ

α) από τη λέξη "τραχεί", λόγο του ψυχρού κλίματος της περιοχής;

β) από τους φρύγες ή βρύγες οι οποίοι ήλθαν από την Μ.Ασία και εγκαταστάθηκαν στη Θράκη;

γ) από τη λέξη "θρώσκω" που σημαίνει "χορεύω πολεμικό χορό", δηλαδή "θούριο";

δ) από την σημιτική λέξη "thragh" που σημαίνει "πόρος", δηλαδή τη χώρα που είναι χωρισμένη από την Ασία με τον πορθμό του Βοσπόρου;

ΓΛΩΣΣΑ 7/7

- Οι Θράκες πριν από τον εξελληνισμό τους, ο οποίος έγινε με γρήγορους ρυθμούς στα ελληνιστικά χρόνια, δεν άφησαν γραπτά μνημεία στη θρακική γλώσσα
- Όλες οι πληροφορίες γι' αυτούς προέρχονται από τους αρχαίους Έλληνες συγγραφείς, τις Ελληνικές επιγραφές και τα μνημεία της Ελληνικής τέχνης

ΕΠΩΝΥΜΟΙ

- ο ζωγράφος Αθηνίων
- ο ποιητής Σωτάδης
- ο συγγραφέας Ηγεσίας

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Σημείωμα Αναφοράς

- Copyright Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Βαμβακίδου Ιφιγένεια. «Εισαγωγή στις πολιτισμικές σπουδές». Έκδοση: 1.0. Φλώρινα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://eclass.uowm.gr/courses/NURED271/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Όχι Παράγωγα Έργα Μη Εμπορική Χρήση 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Ως Μη Εμπορική ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους
υπερσυνδέσμους.

